

SPOLEK PRO JIŽNÍ SÚDÁN

NEWSLETTER 05/2023 • září 2023

Milí přátelé Jižního Súdánu,

v červenci vedl náš tým dlouho připravovanou vzdělávací konferenci pro jihosúdánské církevní pracovníky v uprchlickém táboře na severu Ugandy. Navázali jsme tak na hlavní poslání a prioritu spolku, totiž biblické vyučování jihosúdánských služebníků. Díky spolupráci s ETS bylo vyučování na vysoké úrovni.

Jsme nadšení: Šlo o skvělý krok přesně tím směrem, kterým nás Pán vede od počátku!

Nejlepší tým

Nejlepší tým, jaký jsem kdy na výpravách do Jižního Súdánu zažil. To je moje letošní zkušenost. Mnozí se předtím navzájem neznali, k intenzivní spolupráci jsme se sešli až na výpravě... a souhra byla naprosto skvělá!

Nové také bylo zapojení učitelů a studentů Evangelikálního teologického semináře. Společnou výpravu jsme chystali od roku 2019, nebylo to možné kvůli covidu, ale nenechali jsme se odradit a teď se to podařilo.

Vít Šmajstrla tentokrát zůstal doma. Na poslední chvíli zrušil účast kvůli vážné nemoci v rodině. Vyhodnotili jsme to jako Boží zastavení a správné rozhodnutí. I tak zůstal Vít v týmu a spolu s Davidem poskytli skvělé týlové zabezpečení.

V sestavě do Afriky jsem měl Miloše Poborského, Štěpána Janču, Lukáše Hamerníka, Marka Velínského a Ondru Leta. Spolu takto poprvé, přesto ve skvělé souhře. Každý večer jsme si dopřáli chlaskou skupinku se sdílením, svědectvím, chválami a modlitbami. A nejen sami mezi sebou. Do společného týmu patří i emeritní arcibiskup Bernard, sekretář William, lékař Charles, zdravotní sestřičky Joan a Judith, učitel Richard, včelař Kenneth a hlídač Joseph. Všichni obětaví a spolehliví služebníci.

Rost'a Staněk, vedoucí výpravy

Biblické vyučování

Uprchlíckým táborům říkají v Ugandě settlement, tedy něco jako „osada“, chtějí totiž uprchlíky z Jižního Súdánu dlouhodobě přijmout a osídlit jimi oblast, která byla před 20 lety vysídlena kvůli sektářským bojům, což se jeví jak velmi prozíravé a rozumné.

Velmi na mne zapůsobil zásadní kontrast místního života a života u nás. Je to skutečně úplně jiný svět. Při severní hranici dnes žije v mnoha osadách asi

Zahájení biblického vyučování v Lamwo

milion jihosúdánských uprchlíků. Každá rodina dostane pozemek dle počtu osob, na jednoho plochu 30x30m², kde si příchozí mohou vybudovat tukul (africká chatrč, kterou zde umí postavit i každá žena) a pozemek obdělávat. Vzhledem ke sklizni 2x ročně pozemek rodinu uživí. Stát pak v docházkové vzdálenosti příchozím nabízí základní zdravotní péči a dětem nižší stupeň základní školy.

„Chtěl bych, aby ETS zahraniční misii nejen učil, ale měl i nějakou "dílnu", kde si ji mohou studenti osahat. V tom je spojení se Spolkem pro Jižní Súdán geniální. Zájemce o misii, ale i student sociální práce, získá naprosto skvělou a nenahraditelnou zkušenost.“

Zaujala mne realita duchovního světa, jak ji místní zažívají. Program jsme zahájili společnou nedělní bohoslužbou, na kterou přišla Betty se synem Gum-Immanuelem. Nad Gumem byla vyslovena kletba, která se projevovala nespavostí a sebevražednými úmysly. Modlili jsme se za vysvobození, služba byla úspěšná, protože celý následující týden byl Gum v pořádku a dobře spal.

Výuka začala v pondělí a probíhala do pátku, sobotní lekci jsme museli přerozdělit, neboť studenti pospíchali obdělávat pole. Výuky se účastnilo 18 studentů, několik se jich omluvilo právě kvůli polním pracím.

Vyučovali jsme ve 4 skupinách na témata: Zákon a milost (Štěpán), Žalmy jako modlitební kniha (Rost'a), Jak vést lidi ke Kristu a učit je biblické základy (Miloš), Příběhy v Bibli (Ondra) a Pastorální epištoly (Lukáš). Výuka probíhala anglicky, jedna skupina s překladem do místního jazyka. Na závěr jsme všem předali certifikáty a různé dary.

Myslím, že akce svůj smysl a přínos měla. Setkali jsme se s velkým zájmem a vděčností za to, že jsme přijeli. Na druhé straně, biblická vzdělanost je nízká, jakákoliv teologická literatura je nedostupná. Potřeba je obrovská, není v našich

silách ji zcela naplnit. Zjistili jsme, že z přítomných pastorů ani jeden za celý svůj život nepřečetl celou Bibli. A to byli někteří třeba i 20 let ve službě.

Biskup Bernard, který byl po celou dobu přítomen (kromě tří dní, kdy se léčil z malárie), vyjádřil přání, abychom přijeli znovu, nejlépe už v lednu 2024. To ale není v možnostech asi nikoho z nás. Otázkou do budoucna bude najít nevhodnější termín, který by vyhověl možnostem Česka i Jižnímu Súdánu.

Miloš Poborský

Ze školních lavic

V plánu bylo, že, "pokud dovolí bezpečnostní situace, zajedeme na 1-2 dny do Jižního Súdánu. Díky Pánu Bohu bezpečnostní situace dovolila a my jsme měli možnost pobýt celé 4 noci ve vesnici Ayii, ležící přímo na hlavní silnici z Ugandy do Juby, hlavního města Jižního Súdánu.

Začali jsme nedělní bohoslužbou v kostele, který je součástí areálu školy. Bohoslužby se účastní podstatná část žáků školy i jejich učitelé. V pondělí nás čekalo slavnostní setkání s žáky i učiteli, se spoustou proslovů, pozdravů, písniček i tanců, a s předáním drobných dáreků. Skupina starších žáků nám pak venku na pražícím slunci předvedla tradiční súdánské tance.

K našemu překvapení naprostá většina účastníků byly mladé ženy a děti. Nemnoho starších žen (tady se jim říká „mama“) a hrstka mužů (většinou učitelé ze školy). Ptali jsme, kde jsou chlapi? Vysvětlili nám, že mladí převažují, protože stáří se tady hned tak někdo nedožije – průměrná délka dožití v Jižním Súdánu je necelých 57 let, o 20 let méně než v Česku. A muži nejsou v kostele proto, že buď padli v občanské válce nebo pálí v buši dřevěné uhlí, aby vydělali na živobytí pro rodinu, nebo bojovali ve válce na nesprávné straně a teď jsou v uprchlických táborech v Ugandě, protože kdyby se vrátili, museli by do vězení.

Základní dojem ze setkání se súdánským školstvím byla vděčnost, že něco takového tady vůbec je možné. Že už nebrání válka, a že ani chudoba nemusí být na překážku vzdělávání. Další, co člověka trkne, je radost dětí, že mají možnost být ve škole – i ty malé vědí, že to není samozřejmé, že je v Súdánu mnoho jiných, kteří do školy nemůžou.

Společně s učiteli ve škole v Ayii

Škola formuje celý jejich den, včetně toho, že jim poskytuje i základní jídlo – ovesnou kaši ke svačině a kukuřičný "knedlík", zvaný posho nebo asida, s nahořklou špenátovitou zeleninou k obědu. Vzdělání jim otvírá naději pozvednout se z beznadějně chudoby k lepší budoucnosti.

„Možná nejvíc mě zasáhly některé diskuze se studenty: Na otázku, co se jich dotklo nejvíc, mi nejčastěji odpovídali, že téma odpuštění. Podotýkám, že všichni do jednoho ztratili někoho blízkého ve válce... Nebo otázka nad Desaterem: "Je hřích, když někdo zabije někoho ve válce, protože někdo jiný ho nutí to udělat a vyhrožuje mu, že když to neudělá, zabije jeho samotného?" Odpověď na tohle bylo pro mě největší výzvou celého semináře...“

Našinec musí obdivovat učitele, kteří v budách z hlíny a vlnitého plechu, s pomůckami vlastní výroby, bez učebnic a někdy i bez sešitů (neboť rodiny si něco takového nemůžou dovolit) předávají dětem své vědomosti. Jestli už si dnes nedokážete představit vyučování bez počítače, projektoru a internetu, zajďte se podívat do Ayii.

Štěpán Janča

Film Ježíš

Přímo pod širým nebem probíhalo v areálu uprchlického tábora večerní promítání filmu Ježíš. Příprava, kterou jsem měl na starost já, probíhala téměř celý den. Zapotřebí bylo půjčit si reproduktory, k nim potřebné kabely, benzínový generátor, opravit prodlužovací kabel, který byl přeseknutý na několika místech atd. Vše se nakonec podařilo, ale radost z překonaných překážek netrvala dlouho - po pár minutách se promítání přerušilo, kvůli poruše na generátoru. Následující den se nám podařilo generátor opravit a na druhý pokus se už i přes drobné poruchy promítání podařilo až do konce. Po promítání ještě následovaly velmi živé chvály, které trvaly až do brzkých ranních hodin.

„Během celé výpravy mě osobně nejvíce oslovilo to, jak je důležité věnovat se dětem - učit je, vést je, být jim příkladem i přítelem. Nejsilnější zážitek byl, když jsme s Williamem křísili nemocné dítě ze šoku a bezvědomí. Nebo chvíle, kdy po mně pojmenovali novorozence... Celou výpravu jsem si velmi užil a znamenala pro mě obrovskou zkušenost...“

Marek Velínský

„Naši“ sirotci

Několik dnů na území Jižního Súdánu bylo příležitostí navštívit vesnici Ayii, která byla před vypuknutím násilností jedním z opěrných bodů naší služby zde. Setkali jsme se skupinou sirotků a navštívili jsme školu, do které chodí. Zároveň jsme se znovu setkali s několika absolventy našeho semináře, kteří ve škole učí.

Ve škole v Ayii se učí 14 sirotků, podporovaných spolkem (prostřednictvím Nadace Mezinárodní potřeby). Čeští křesťané takto podporují již neuvěřitelných 65 (!) jihosúdánských sirotků.

Situace sirotků je zde skutečně vážná. Děti bez rodičů a samozivitelů s malými dětmi je po občanské válce opravdu hodně, v zemi, kde nejenže neexistuje sociální systém, ale často ani státní zaměstnanci nedostávají plat, je živobytí velmi těžké. Sirotci obvykle žijí v rodinách příbuzných nebo přátel a jsou odkázáni na pomoc druhých. Afričané jsou sice mnohem ochotnější přijímat k sobě lidi v nouzi než Evropané, ale často ani ony ochotné rodiny nemají co do úst. Natožpak když třeba některé z dětí onemocní a potřebuje lékařskou péči.

Se všemi dětmi jsme měli možnost hovořit, což pro ně nebylo vůbec snadné – přede všemi svými učiteli a dalšími dospělými muži, navíc bělochy! Podobně plaché byly děti i při osobní návštěvě, kdy jsme je spolu s Richardem, který má tuto službu na starost, navštívili v místě, kde žijí. Jednu návštěvu jsem si den poté zopakoval sám. Navštívil jsem dvě dívky, podporované z Čech, které žijí spolu s dvěma mladšími sourozenci v domě velikosti menší předsíně. Reakce dětí už byla o dost povzbudivější, děti se chovaly více přirozeně a méně formálně.

Čtrnáctileté děvče, které jsme potkali ve škole, jsme pak odpoledne potkali ve zdravotním středisku, kam ji přivedla Marta – jedna z účastnic vyučování. Ač vdova, stará se sama o 12 sirotků. Dr. Charles měl podezření na tuberkulózu, ovšem cesta do hlavního města Juby (asi 100 km) a léčení ve státní nemocnici (otázka asi sta dolarů pro začátek) bylo zcela mimo možnosti rodiny. Díky našim podporovatelům jsme mohli pomoci a nemocná s pěstounkou odjely do Juby, kde se bohužel podezření potvrdilo a slečna se bude muset dlouhodobě léčit...
Lukáš Hamerník

Střediska uzdravujícího kříže

Díky doktoru Charlesovi jsme nahlédli pod pokličku místního zdravotního systému. Spolek financuje dvě zdravotní střediska (ordinace) – v Ayii a v pohraničním Nimule. Obě fungují pod názvem „ACFEE Healing Cross Clinics“, česky: Střediska uzdravujícího kříže. ACFEE je název česko-jihosúdánské asociace pro křesťanskou práci v Eastern Equatoria v čele s br. Bernardem.

Pro představu: Ordinaci v Nimule tvoří v podstatě dvě místnosti, jedna slouží jako marodka a ve druhé se děje všechno ostatní: Ošetřování nemocných i skladování a výdej léků. Středisko v Ayii je o něco větší, má o jednu místnost víc. Veškeré služby jsou pro všechny zdarma.

O každé středisko se stará jedna zdravotní sestřička (Joan a Judith); dr. Charles Ogeno dělí svůj čas mezi obě – vždycky pár dní v jedné ordinaci a pár dní ve druhé. Díky podpoře z ČR mají střediska zásobu léků a zdravotnického materiálu.

V Ayii je také státní "hospital". O ten se stará lékař, který ovšem nedostává plat ani nemá k dispozici léky. Mají ovšem zdroj elektřiny a ledničku, a tedy možnost provádět základní testy (hlavně na malárii; tyto testy stát financuje). Spolupráce funguje tak, že pacient přijde k „nám“ s problémem, naši jej pošlou do státní kliniky otestovat.

„Jednou večer nám Charles vyprávěl. Vyrůstal jen s maminkou. Utíkali před válkou a útočičtější našli v uprchlickém táboře. Když mu bylo asi 10 let, vezl na kole dvě ženy. Říká se tomu „boda-boda“, tamní taxislužba. Jedna z mála příležitostí přivydělat si. Staré kolo, jeden pasažér na štangli, druhý na nosiči. Při jízdě z kopce selhaly brzdy. Charles ve snaze zachránit situaci nastavil nohu. Ženám se nic nestalo, zato Charles si vykloubil koleno. Dodnes nápadně kulhá. A dodnes tím vyniká výrazný rys jeho charakteru – nezištná obětavost.“
(Rost'a Staněk)

S diagnózou se pak vrací zpátky a náš doktor nebo sestra mu vydají léky. Možnost hospitalizace na lůžku nikde v Ayii není, nejbližší v nemocnici v Magwi (necelých 60 km). Bez sanitky je ovšem převoz nemocných velmi komplikovaný a často nemožný.

Ordinace v Ayii s „naším“ logem na fasádě

V současné době by měl Charles pracovat na instalaci solárních panelů v Ayii, aby byla na středisku elektřina pro napájení chladicího boxu, který jim tak zoufale chybí. Do budoucna se také plánuje postavení přístřešku, aby se čekajícím pacientům dostalo alespoň trochu stínu.

Kromě návštěv školy a setkání s místním zdravotnictvím a státním aparátem jsme čas v Jižním Súdánu trávili průzkumem okolí pod vedením včelaře Kennetha, kterého také podporuje spolek a který mimo jiné „naším“ dětem dodává med na přilepšenou. Jeho znalosti terénu a přírody byly příjemným zpestřením našeho pobytu. Jeho sladký produkt pak velmi příjemným zpestřením našeho jídelníčku.

Štěpán Janča, Ondřej Let

Rost'á Staněk Lukáš Hamerník Štěpán Janča

Ondřej Let Miloš Poborský Marek Velínský

Co dál?

Všichni účastníci konference i naši tamní spolupracovníci velmi stojí o pokračování vyučování, i my sami bychom rádi pokračovali. Kdy, kde, s kým a jak? Modlíme se za Boží vedení.

Vzhledem k jejich i našim možnostem se jako reálné termíny dalších výprav do Ugandy a Jižního Súdán nabízejí **květen/červen 2024**, a pak **leden/únor 2025**.

Hledáme zájemce o účast v těchto výpravách!

Spolek pro Jižní Súdán mezitím pokračuje ve finanční podpoře našich osmi jihosúdánských spolupracovníků, dál budujeme zázemí na okraji

uprchlické osady Lamwo-Palabek v severní Ugandě, finančně zajišťujeme provoz dvou ordinací (Ayii a Nimule) a spolu s Nadací Mezinárodní potřeby se podílíme na podpoře sirotků. Pomozte nám pomáhat!

Náš jihosúdánský tým tvoří:

- Bernard Oringa, emeritní arcibiskup, vedoucí
- William Opila, sekretář, práce se sirotky
- Richard Opoka, vzdělávání a reporty sirotků
- Charles Ogeno, lékař, vedoucí zdravotního programu
- Joan, zdravotní sestra v Ayii
- Judith, zdravotní sestra v Nimule
- Kenneth, včelař
- Joseph, technická podpora

Spolek pro Jižní Súdán

Třebovická 5114/106, 722 00 Ostrava

IČ: 04392213

bankovní spojení: 272583385 / 0300

Ing. Rostislav Staněk, M.A. (CB Česká Třebová),
předseda, tel: 602 323 941

rostislav.stanek@spolekjisudan.cz

MUDr. Vít Šmajstrla (KS Ostrava),
místopředseda, tel.: 603 272 683

vit.smajstrla@spolekjisudan.cz

www.spolekjisudan.cz

Posláním spolku je duchovní a humanitární pomoc lidem v Jižním Súdáně, v souladu s biblickými principy, jejichž dokonalým vzorem je učení a život Ježíše Krista. K našim cílům patří vzdělávací a humanitární činnost, komunitní rozvoj, podpora rodiny a práce s mládeží.

Pozvěte účastníky letošní cesty k prezentaci či přednášce! Rádi přijedeme, zodpovíme dotazy, navážeme osobní spolupráci. Je možno domluvit **kázání či vyučování na téma misie či kupř. debatu o situaci v Jižním Súdáně a možnostech pomoci a spolupráce.**

Přihlaste se k odběru tohoto nepravidelného **newsletteru**.

